

У посівах *зернової кукурудзи* на 35-100% обстежених площ 3-13, макс. 25% рослин (Луганська обл.) та 3-10% качанів заселено та пошкоджено **стебловим (кукурудзяним) метеликом**. Гусениці **бавовникової совки** за чисельності 0,5-2, макс. 4 екз. на кожному пошкодили 4-15% рослин та качанів. Скрізь у посівах культури сільськогосподарських підприємств та індивідуальних господарств значного розвитку та поширення набув **гельмінтоспоріоз**, яким охоплено 2-14% рослин. **Пухирчастою та летучою сажками** уражено 0,5-6%, у Закарпатській області **іржею** до 6% рослин. У Волинській, Одеській, Тернопільській та Черкаській областях 0,1-3% качанів уражено **фузаріозом**, у Тернопільській до 1% качанів - **бактеріозом**. Осередково в господарствах Миколаївської області на 15-30% рослин відмічають **пліснявіння**.

Повсюди насіння *зернових* культур цього річного врожаю уражене збудниками хвороб, зокрема **фузаріозу, септоріозу, оливкової плісені, сажками, бактеріозу, альтернаріозу**, іншими. Зважаючи на фітосанітарний стан зібраного зерна, насіння високих посівних кондицій, призначене для сівби, підлягає обов'язковій лабораторній фітоекспертизі, за якою визначають наявність на зерні збудників хвороб. Видовий склад і господарська значимість їх дозволить обґрунтовано вибрати протруйник відповідного спектра фунгітоксичної дії та рівня захисної спроможності стосовно комплексу хвороб. Вибираючи протруйник, необхідно враховувати не тільки комплекс збудників на насінні й ґрунті, а й ті стресові умови, які вплинуть на рослини в полі. Дуже важливо враховувати живлення рослин, а також запаси вологи в ґрунті, які забезпечують рівномірні й дружні сходи.

Протруювати насіння можна завчасно (за 2-3 тижні) або безпосередньо перед сівбою. Системними протруйниками, які знищують зовнішню і внутрішню інфекцію, краще оздоровлювати зерно за день або в день сівби. Завчасне протруювання особливо ефективно для захисту рослин від сажкових хвороб.

У Кіровоградській, Миколаївській, Одеській та Херсонській областях сходи *озимого ріпаку* заселяють **хрестоцвіті блішки**, які за щільності 0,5-3 екз. на кв.м у слабкому ступені пошкодили до 2% рослин.

Подекуди в посівах **цукрових буряків** відмічається шкідливість **бурякової листової попелиці, щитоски**, осередково гусениць **листогризучих та підгризаючих совок, бурякової мінуючої молі та мухи**, якими заселено та пошкоджено 2-10% рослин. У господарствах Київської області до 2% рослин заселено **кореневою буряковою попелицею**. 2-15, осередково 18% у Волинській та Полтавській о, макс. 25% рослин у Київській бластях уражені **церкоспорозом**, 2-9% рослин уражено **фомозом, борошнистою россою, рамуляріозом**. У Тернопільській області **вірусними хворобами** охоплено 2-6% рослин. **Паршею** (звичайна, пояскова), **гнилями** (хвостова, **фузаріозна коренева**), **дуплистістю** уражено 1-3,5% **коренеплодів**. У Волинській області на 4-15% рослин проявились ознаки **азотного, борного, калійного та фосфорного голодування**.

В посівах *соняшника* 3-9, макс. 25 в Київській та до 31% рослин в Черкаській областях уражені **пероноспорозом**, 5-19% рослин охоплено **фомозом**.

У Кіровоградській та Одеській областях 5-7% рослин уражено **альтернаріозом**. Переважно в лісостепових та поліських областях 2-11% рослин охоплено **септоріозом**. На **іржу** хворіє 2-7, макс. 19% рослин в господарствах Харківської області. **Білою** (стеблова, кошикова та прикоренева форми) та **сірою гнилями** охоплено 2-3, осередково 22% в Хмельницькій області та 15-30% (сіра гниль на кошиках) у Миколаївській областях. **Соняшниковий вовчок** паразитує на 2-12% рослин у вогнищах Запорізької області. У пізніх посівах соняшника, переважно в південних областях, відмічається шкідливість гусениць **лучного метелика, бавовникової совки, соняшnikової вогнівки**, личинок **шипоноски**.

У Лісостепу рослини **сої, багаторічних трав** пошкоджують **кліщі, попелиці, клопи, трипси**, подекуди гусениці **акацієвої вогнівки**. Рослини хворі на **аскохітоз, церкоспороз, пероноспороз, бактеріальний опік, септоріоз, антракноз, альтернаріоз, іржу**.

Капуста пізніх строків дозрівання потерпає від **капустяних попелиці, блішок, гусениць совок, біланів, молі**, рослини хворіють на **фомоз, бактеріози**. За різких добових перепадів температур на **томатах, картоплі** пізніх строків посадки інтенсивного розвитку набули **альтернаріоз, фітофтороз, верхівкова гниль** плодів.

У посівах **сої, люцерни, соняшнику, кукурудзи** триває розвиток гусениць **лучного метелика** другого покоління, які відходять на залялькування в ґрунт.

В ареалі розвитку **саранових** в неугіддях, біля зрошувальних каналів, в заплавах річок відмічається масове окрилення комах, парування та відкладання самицями яєць у ворочки. Цим закінчується річний цикл розвитку саранових.

В **плодових** насадженнях на деревах пізніх сортів дозрівання триває розвиток **яблуневої плодожерки, плодових кліщів, зеленої яблуневої попелиці**, плоди уражені **паршею, плодовою гниллю**. В незахищених плантаціях **винограду** дозріваючому врожаю істотних пошкоджень завдають **виноградний зудень, звичайний павутинний кліщ**, гусениці **гронової листокрутки, мілдью, оїдіум**, осередково **сіра гниль**.

В господарствах постійно здійснюється фітосанітарний нагляд за посівами.